

¹ Ревяко Т. И., Трус Н. В. Сексуальные маньяки, серийные преступления. Энциклопедия преступлений и катастроф : [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://www.e-reading.club/bookreader.php/126300/Revyako%2C_Trus_-_Ubiiicy_i_man%27yaki.html

² Серійний маніяк в інтернеті. Телепрограма «Говорить Україна» : [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://burorus.com/index.php/my-v-smi/138-serijnnyj-manyak-v-internete-polnyj-vypusk-govorit-ukrajina>

³ Кримінальний кодекс України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2341-14>

⁴ Проект Закону про внесення змін до Кримінального кодексу України (щодо встановлення кримінальної відповідальності за сприяння вчиненню самогубства) : [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=58195

⁵ Рада ввела уголовную ответственность за содействие в самоубийстве, в том числе и через интернет [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://burorus.com/index.php/articles/160-rada-vvela-ugolovnyu-otvetstvennost-za-sodejstvie-v-samoubijstve-v-tom-chisle-i-cherez-internet>

⁶ Киберполиция заблокировала более тысячи «групп смерти» в соцсетях Подробности УНИАН : [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.unian.net/society/2318456-kiberpolitsiya-zablokirovala-bolee-tyisyachi-grupp-smerti-v-sotssetyah-knyazev.html>

Резюме

Болгов Р. О. Киберсуицидальність – новий виклик суспільству.

У статті проаналізовано новий вид злочинності, а саме доведення до самогубства дітей через мережу Інтернет шляхом вмовляння, навіювання, підбурювання та інших дій. На прикладі резонансного викриття «кіберманьяка» висвітлено досвід взаємодії приватних детективів, журналістів із працівниками правоохоронних органів під час розслідування злочинів зазначеної категорії.

Ключові слова: кіберсуицидальність, кіберманьяк, доведення до самогубства, детективна діяльність.

Резюме

Болгов Р. О. Киберсуицидальность – новый вызов обществу.

В статье проанализирован новый вид преступности, а именно доведение до самоубийства детей через Интернет, путем увещевания, внушения, подстрекательства и других действий. На примере резонансного разоблачения «киберманьяка» показано взаимодействие частных детективов, журналистов с сотрудниками правоохранительных органов при расследовании преступлений указанной категории.

Ключевые слова: киберсуицидальность, киберманьяк, доведение до самоубийства, детективная деятельность.

Summary

Bolgov R. «Cyberbullying» is a new challenge for the society.

The article is devoted to a new type of crime, namely, bringing children to suicide through the Internet by persuasion, suggestion of incitement and other actions. The example of the resonance revelation of the “cybermaniac” highlights the experience of interaction between private detectives, journalists and law enforcement officers during the investigation of crimes of this category.

Key words: cyberbullying, cybermaniac, suicide attempt, detective activity.

УДК 343.9

С. В. ЄРМОЛАЄВА-ЗАДОРОЖНЯ

*Світлана Вікторівна Єрмолаєва-Задорожня,
здобувач Національного юридичного університету
імені Ярослава Мудрого*

ДЕТЕРМІНАНТИ ПЕРЕШКОДЖАННЯ СЛУЖБОВІЙ ДІЯЛЬНОСТІ ПРАЦІВНИКІВ ПРАВООХОРОННИХ ОРГАНІВ

Причини і умови злочинності проти працівників правоохоронних органів криються як в об'єктивних явищах і процесах життєдіяльності людей, так і в груповій свідомості. Соціальна обумовленість цього виду злочинності, як і злочинності в цілому, залежить від стану політичного, соціального та духовно-морального життя суспільства на певному етапі його розвитку. Звісно, будь-які зміни в певному суспільстві, як-то зміна політичного режиму, тягнуть за собою і зміни в цих умовах. Виявлення причин та умов, що призводять до такого виду злочинності, є необхідним задля побудови ефективного комплексу запобіжних заходів, які зможуть в перспективі мінімізувати злочинні прояви проти правоохоронців.

На думку І. М. Даньшина, сукупність детермінантів злочинності необхідно позначати терміном «фактор», який є рушійною силою будь-якого явища. Учений пропонував класифікувати фактори злочинності за їх змістом та за характером механізму впливу на цю злочинність. Відтак, за першим критерієм він виділяв:

економічні, соціальні, соціально-психологічні, організаційно-управлінські, правові та інші криминогенні фактори. За другим критерієм ці фактори можуть виконувати роль причин або ж умов. Дослідник вказував, що інші криминогенні фактори не мають причинно-наслідкового значення, але до них входять певні явища та процеси, які впливають на злочинність. Організаційно-управлінські та правові, своєю чергою, виконують роль умов. Тобто, лише сприяють існуванню злочинності в суспільстві. Відповідно, зв'язок економічних, соціальних та соціально-психологічних факторів із злочинністю носить причинний характер¹. Поділяючи позицію І. М. Данишина, ми пропонуємо застосувати цей підхід до розгляду криминогенних детермінантів перешкоджання службовій діяльності працівників правоохоронних органів.

Економічні чинники групи злочинів стосовно перешкоджання службовій діяльності працівників правоохоронних органів криються в затяжній економічній кризі та її наслідках. Загальновідомим є факт того, що економічна нестабільність в країні призводить до винайдення громадянами нових способів задоволення власних потреб. О. М. Костенко стверджує: сучасна вітчизняна злочинність є особливим різновидом злочинності – це злочинність кризового типу. З одного боку, вона породжена соціальною кризою в Україні, а з іншого – будучи її породженням, сьогоднішня злочинність створює благодатний ґрунт для поглиблення кризи. Злочинність кризового типу має властивість зводити нанівець будь-які добрі наміри реформаторів².

Керівники правоохоронних органів також підтверджують факт впливу економічної кризи на рівень злочинності: в країні погіршується економічна ситуація, а це завжди супроводжується зростанням злочинності. Як тільки знижується рівень життя людей, злочинність зростає, і насамперед це стосується майнових злочинів³. Умови, коли доходи бідних та багатих різняться в декілька разів, спричиняють зростання невдоволення серед незаможних верств населення, виникнення бажання порушення норм і правил поведінки.

Серед українських науковців доволі типовим є віднесення до соціально-економічних умов і брак фінансування правоохоронної системи. Однак дані, які наявні в проекті Державного бюджету на 2018 р., свідчать про збільшення фінансування, зокрема, Генеральної прокуратури України на 16 % (до 6,7 млрд грн), а МВС на 20 % (до 63,9 млрд грн)⁴ порівняно з попереднім роком. Звісно, скрутною залишається ситуація із матеріально-технічним забезпеченням правоохоронців – відповідно до проекту бюджету на 2017 р. Національна поліція забезпечується лише на 58,8 % від потреби, що становить майже 11 млрд гривень. Національна гвардія забезпечується на 83,5 %, недостача фінансування становить близько 1,7 млрд гривень. Прикордонна служба забезпечується на 71,3 %, недофінансування – 2,8 млрд гривень⁵. Низький рівень фінансування правоохоронної діяльності означає низький рівень заробітної плати співробітників таких органів. Постійний напружений графік, ненормований робочий день, регулярні стресові ситуації в поєднанні з низьким рівнем оплати праці тягнуть за собою виникнення в правоохоронців формального ставлення до власних обов'язків, що своєю чергою, викликає невдоволення з боку суспільства.

Через низький рівень фінансування правоохоронної системи відбувається підвищення вторинної зайнятості серед співробітників правоохоронних органів, тобто зросла кількість працівників, котрі з метою покращення свого матеріального становища шукають додаткові джерела доходу. Під час здійснення своїх службових обов'язків правоохоронці використовують службові повноваження для отримання неправомірної вигоди. Працівники правоохоронних органів можуть не тільки брати участь у певних видах підприємницької діяльності, а й бути їх засновниками. У такому разі вони мають порівняно більші переваги, ніж інші підприємці. Це пояснюється наявністю службових повноважень та можливістю доступу до інформації з обмеженим доступом, наприклад, комерційної.

У літературі зазначається: важливо не те, що правоохоронці отримують при інших рівних умовах додатковий дохід від своєї ділової активності, більший, ніж інші учасники ринку. Проблема в тому, що така нерівність деформує ринкові відносини в цілому, створює прецедент, коли хтось заробляє більше інших не тому, що виробляє продукцію або послуги дешевше або кращої якості порівняно з іншими, а за рахунок приналежності до певного державного відомства. За даними дослідження, правоохоронцям значно легше знайти роботу, яка носитиме незаконний характер⁶. До того ж, специфічним видом незаконного доходу серед працівників правоохоронних органів є так зване «кришування» або ж надання послуг щодо захисту від будь-якого виду втручання ззовні в діяльність приватних підприємств, установ, організацій. Так, у країні відомі випадки, коли працівники правоохоронних органів були причетні до «кришування» грального бізнесу, незаконного видобутку бурштину, контрабанди, незаконного обігу наркотичних речовин та діяльності злочинних угруповань⁷.

Усі перелічені вище явища призводять до виникнення конфлікту інтересів – наявності в особи приватного інтересу в сфері, в якій вона виконує свої службові чи представницькі повноваження, що може вплинути на об'єктивність чи неупередженість прийняття нею рішень, або на вчинення чи не вчинення дій під час виконання зазначених повноважень⁸. Він, як відомо, є одним із проявів корупції, яка наразі поширена в державі. Згідно з даними авторитетних досліджень, правоохоронна система входить до топ-10 найкорумпованіших сфер суспільного життя в Україні. Так, дослідники Київського міжнародного інституту соціології вказують, що в правоохоронних органах динаміка корупції йде лише на збільшення⁹. За даними НАЗК, приблизно 15 % українців стикались із корупцією в правоохоронній системі в 2017 році¹⁰. Корупційні практики в правоохоронних органах також є одним із способів отримання незаконного доходу. До типових корупційних проявів у правоохоронній сфері слід віднести такі: розтрата, привласнення, розкрадання бюджетних коштів при здійсненні державних закупівель; службові зловживання процесуальними рішеннями (наприклад, у м. Дніпро було затримано працівника поліції, який вимагав надання йому неправомірної вигоди за закриття

кримінального провадження¹¹); використання службових повноважень із доступу до інформації з обмеженим доступом, у тому числі комерційної, з метою її подальшого продажу. Рейдерство, зайняття незаконною комерційною діяльністю, корупційні практики в правоохоронних органах – усі ці дії викликають невдоволення з боку громадян.

Політичні чинники, які сприяють вчиненню зазначеної групи злочинів, пов'язані із усталеною політичною кризою в державі. Загальновідомі події, що сталися в 2013–2014 рр., призвели до затяжної політичної кризи всередині нашої країни. Під час згаданих подій працівники правоохоронних органів виконували власні службові обов'язки та стримували масові протести, чим викликали зневагу з боку суспільства. Працівники правоохоронних органів були вимушені виконувати злочинні накази, які призвели до збільшення злочинних посягань, вчинюваних проти них. Через виконання ролі інструменту подавлення протестів громадяни країни сприймали працівників правоохоронних органів радше як джерело небезпеки, аніж захисту.

Після подій Революції Гідності в країні виникла необхідність у створенні нової системи правоохоронних органів. Так, прийняття Верховною Радою України законопроекту № 2822 «Про національну поліцію» сприяло початку роботи нової патрульної служби в багатьох містах України, який сприймався здебільшого позитивно¹². Тим не менш, правоохоронні органи продовжують ототожнюватись з владною системою і через це сприймаються переважно негативно: вони асоціюються з корумпованою системою; з системою, яка виконує репресивну функцію, а не надає соціальні послуги. До організації цієї системи, її чисельності, якісного складу, фахового рівня працівників, специфіки стосунків між правоохоронцями і громадянами у населення виникає чимало зауважень і відвертого обурення. Прояви корупції у правоохоронних органах стають резонансними та приводом для політичних спекуляцій¹³.

Працівники правоохоронних органів покликані від імені держави застосовувати примус (у вигляді застосування спеціальних засобів захисту, вогнепальної зброї тощо) задля захисту прав та інтересів суспільства і громадян. Цей чинник зумовлює бажання певних політичних груп використовувати правоохоронні органи у власних інтересах. Вітчизняна правоохоронна система характеризується мілітаризованою моделлю діяльності, яка впливає на тактику охорони громадського порядку, орієнтовану переважно на жорстке реагування в умовах масових заворушень. Процес підготовки особового складу, відповідно, в якості пріоритетів залишає зразки поведінки, притаманні більш військовим, аніж поліцейським підрозділам. Найбільш наочно це проявилось під час подій Євромайдану, коли силовими акціями спецпідрозділів міліції та внутрішніх військ були незаконно спричинені тілесні ушкодження сотням учасників мирного зібрання та журналістам¹⁴.

До *організаційно-управлінських чинників* належать: неефективне управління сектором безпеки, ротації керівної ланки правоохоронних органів, низьким рівнем професійної компетенції окремих співробітників тощо. Головною проблемою, яка наявна сьогодні в системі правоохоронних органів, є кадровий дефіцит, що спостерігається майже в кожній області. На сьогоднішній день правоохоронним органам бракує досвідчених та професійно підготовлених осіб. Нові кадри, які прийшли на заміну старим, фізично не здатні виконувати той обсяг роботи, який від них вимагається.

МВС у плануванні своєї діяльності залишається під суттєвим впливом політичних сил, що наочно проявилось у кадровій політиці останніх років¹⁵. В Україні зберігається квотний принцип висунення кандидатів на посади керівників Генеральної прокуратури України, Міністерства внутрішніх справ, Служби безпеки України тощо, який зберігає політичну залежність цих підрозділів. Останнім часом розповсюдженою є практика призначення на керівні посади в цих органах осіб без відповідного стажу роботи в правоохоронних органах – такі особи радше є політиками, аніж фахівцями в цій галузі. На жаль, такі призначення зумовлюють використання кадрів та ресурсів певних правоохоронних органів (поліція, прокуратура тощо) в інтересах політичної партії, представником якої є політик-очільник правоохоронного органу. Зловживання службовими повноваженнями керівників правоохоронних органів призводить до дезорганізації та дезорієнтації таких органів, негативного клімату як в середині правоохоронної системи, так і серед населення, зростає кількість конфліктів за участю правоохоронців¹⁶.

Доволі розповсюдженими є і явища порушення підбору і розстановки кадрів, які характеризуються низьким рівнем професійної компетенції. Брак кваліфікації існуючих кадрів потенційно може призвести до нехтування правоохоронцями нормами закону та перевищення своїх службових повноважень, що може зумовити дії у формі злочинних посягань. Вони можуть виражатися, зокрема, в діях репресивного характеру: насильства, тортур та катувань. Розвитку цього явища сприяють декілька причин:

- безкарність правоохоронців. Як і раніше скарги або надходять безпосередньо в поліцію і розглядаються там, або йдуть у прокуратуру, яка адресує роботу з перевірки скарги знову ж поліції. Тобто, дані оцінюються, збираються та формуються самими ж правоохоронними органами¹⁷, що призводить до латентизації цих незаконних посягань;

- стара система оцінювання діяльності правоохоронних органів, яка ґрунтується на планових показниках. Працівники правоохоронних органів вимушені «вбивати» визнання вини особи у скоєнні того чи іншого злочину (наприклад, нещодавно було затримано трьох поліцейських Донеччини за катування людей. Вони силоміць вимагали у затриманих зізнатись у злочинах для покращення показників¹⁸);

- неефективна система збору та розслідувань скарг стосовно побиття: як вказувалось раніше, в країні існує закрита система розгляду таких скарг і здебільшого самі – правоохоронні органи розглядають такі заяви;

- порушення прав самих поліцейських: в основному це відбувається, коли, наприклад, при затриманні злочинця він чинить опір працівникам правоохоронних органів та завдає їм тим самим тілесних ушкоджень.

За даними інтерв'ювання працівників поліції, останні погоджуються, що коли «при затриманні поклали людину на землю в наручниках, вона вже нічого не робить, але пару разів дати їй можна»¹⁹.

Соціально-психологічні чинники, які можуть призвести до злочинів щодо перешкоджання службової діяльності працівників правоохоронних органів, виражаються в занепаді суспільної моралі, усталених традиціях нетерпимого ставлення до правоохоронців та корпоративній субкультурі, яка панує серед працівників правоохоронних органів. Згадані вище події Революції Гідності у 2013–2014 рр. призвели до падіння і без того низького рейтингу правоохоронців. У суспільстві наразі домінує культура відсторонення від співпраці з правоохоронною системою. Зокрема, серед сучасної української молоді пропагується культура протиставлення себе правоохоронній системі. Провокування правоохоронців, відверто грубе та неетичне спілкування з ними, прояви неповаги до них – це лише декілька прикладів сучасного ставлення молоді до поліції. Така культура бере свій початок з навколофутбольних рухів вболівальників, у яких з самого початку вважалося необхідним через неповагу показувати недосконалість як кожного окремого правоохоронця, так і усєї правоохоронної системи. Звичка не взаємодіяти з органами безпеки, зокрема, повідомляти про вчинені кримінальні правопорушення, також перейшла з кримінальної субкультури, де будь-яке спілкування та контакти з правоохоронними органами не схвалюється. Окремо потрібно виділити соціокультурні чинники, які можуть призвести до пенітенціарних злочинів досліджуваної групи – злісної непокори вимогам адміністрації установи виконання покарань (ст. 393 КК України) та дії, що дезорганізують роботу установ виконання покарань (ст. 394 КК України). Дослідження матеріалів кримінальних проваджень показало, що здебільшого вчинення цих злочинів було пов'язано саме із культурним неприйняттям певних вимог адміністрації установи засудженими особами. Так, у деяких випадках засуджені відмовлялись виконувати вимоги режиму за законні накази представників адміністрації установ виконання покарань через впевненість, що виконання таких вимог принижує людську гідність. Неодмінно йдеться про неприйняття виконання певних робіт кримінальною субкультурою, наприклад, прибирання камерного приміщення.

Учені вважають, що занепад суспільної моралі, агресія і жорстокість, на жаль, можуть спровокувати особу до скоєння правопорушень та злочинів, у тому числі проти правоохоронців під час виконання ними своїх службових обов'язків.

Нетерпимість до діяльності правоохоронних органів викликана передусім самою діяльністю цих органів. Виявлення та розкриття злочинів, проведення перевірок, винесення процесуальних та інших управлінських рішень – усі ці дії можуть нести як законний, так і незаконний характер. У певній частині суспільства є усталена думка стосовно апріорі незаконних дій правоохоронців. Недовіра до правоохоронних органів виникає внаслідок нехтування їх співробітниками власними посадовими обов'язками, недотримання законодавства (зокрема, застосування насильства до затриманих, про що було зазначено вище), вчинення ними різного роду злочинів. Більшість українців не мають намір звертатись до правоохоронців із заявами про злочин, оскільки вони не хочуть марнувати власний час та впевнені у безрезультативності звернення²⁰.

Усередині правоохоронних органів, як і в будь-якій організації, існує певна корпоративна субкультура. Зазначимо, що під корпоративною субкультурою розуміють систему цінностей та переконань, яку розділяє кожен працівник, що передбачає його поведінку, обумовлює характер життєдіяльності певної організації. Однак культура, яка панує всередині правоохоронних органів, є деформованою через усі вищевказані чинники. Молодий співробітник, потрапляючи до системи, вимушений або ж пристосовуватись до її внутрішніх норм, або ж, не погоджуючись, виходити з неї. Переймання деформованої корпоративної субкультури зазвичай відбувається з досвіду старших колег. Так, наприклад, керівний склад правоохоронних органів може залучати підлеглих до власної незаконної діяльності, чим створює підґрунтя для виникнення взаємодовіри між ними. Тим самим створюється традиція захисту один одного. Так, відомими є факти, коли в 2013 р. в с. Врадіївка Миколаївської області працівники міліції скоїли злочин, передбачений п. п. 4, 6, 9, 12 ч. 2 ст. 115 КК України (завершений замах на умисне вбивство з особливою жорстокістю, з корисливих мотивів, з метою приховати інший злочин та вчинений групою осіб). Подія цього злочину активно приховувалася керівництвом правоохоронних органів області. Тобто, мав місце факт спроби захистити «своїх» підлеглих²¹.

Нормативно-правові чинники полягають у недосконалості, суперечливості законодавства, правовому нігілізмі співробітників правоохоронних органів. Як вказував І. М. Даньшин, нормативні чинники безпосередньо не породжують злочинність, а лише зумовлюють її²². Як ми побачили, існування в Кримінальному процесуальному кодексі України норми щодо обов'язковості реєстрації відомостей про кримінальне правопорушення в Єдиному реєстрі досудових розслідувань зумовлює можливість «торгівлі» процесуальними рішеннями з боку правоохоронців.

Останнім часом доволі поширеною є практика виникнення спорів між окремими правоохоронними органами щодо підслідності кримінальних проваджень, зокрема тих, які стосуються корупційних правопорушень. Такі спори можуть призводити до виникнення конфліктів та відкритих протистоянь між правоохоронними органами.

Через низький рівень фахової компетентності, відсутність правової установки, деформацію правосвідомості серед працівників правоохоронних органів доволі поширеним явищем є правовий нігілізм. Як було проаналізовано раніше, певна частина співробітників правоохоронних органів, внаслідок певних життєвих обставин, орієнтована на отримання додаткового доходу, у тому числі незаконного, що є прямим порушенням принципу несумісності. Чинники, з якими стикаються правоохоронці під час виконання службових обов'язків (стрес, напруженість, тиск з боку керівництва та суспільства), призводять до розвитку негативних психологіч-

них факторів, які впливають на правозастосовну діяльність. До них відносять: нехтування власними посадовими обов'язками, відсутність бажання працювати, свідоме ігнорування норм законодавства тощо.

Отже, підбиваючи підсумки, можна сказати про те, що детермінація перешкоджання службовим обов'язкам працівників правоохоронних органів зумовлена багатьма чинниками. Умовно їх можна поділити на внутрішні, які функціонують всередині правоохоронної системи, та зовнішні, які, відповідно, виникають і розвиваються в суспільстві. Усі вони тісно зв'язані між собою та, здебільшого, викликані нинішньою ситуацією в країні. Основними умовами, які сприяють цьому виду злочинності, є відносна політизованість правоохоронних органів; невдалі спроби реформування правоохоронної системи, насамперед кадрові зміни, які призвели до відтоку професійно освічених кадрів; адміністративні та управлінські протиріччя; панування культури правового нігілізму серед населення.

Причинами вчинення злочинів проти правоохоронців виступають економічні, соціальні та соціально-психологічні чинники. До них відносять стале недофінансування правоохоронних органів, що викликає в співробітників цих органів бажання шукати додатковий дохід. Здебільшого такий пошук зупиняється на наступних методах, як-то: «кришування» діяльності існуючих підприємств, установ, організацій, незаконне зайняття підприємницькою діяльністю (оскільки в такому разі правоохоронці порушують принцип несумісності посади державного службовця). Причини також криються в усталеній неприязні до працівників правоохоронних органів. Рейтинг правоохоронної системи з кожним роком падає у зв'язку із зростанням рівня корупції та поширеністю застосування силових методів до затриманих (побиття, катування, тортури). Можна стверджувати, що конфлікти, які виникають як всередині правоохоронної системи, так і ззовні, здебільшого пов'язані із рейтингом самих правоохоронців у суспільстві. Надалі потрібно досліджувати саме ці аспекти задля виявлення найбільш ефективних заходів запобігання перешкоджанню службовій діяльності працівників правоохоронних органів.

¹ Даньшин І. Н. Общетеоретические проблемы криминологии : моногр. / І. Н. Даньшин. – Х. : Прапор, 2005. – 224 с. – С. 93–96.

² Костенко О. М. Корупція кризового типу: поняття і шляхи протидії / О. М. Костенко // Боротьба з організованою злочинністю і корупцією (теорія і практика). – 2008. – Вип. 18. – С. 136–141 : [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/boz_2008_18_15

³ Головкін Б. М. Загальна характеристика детермінантів злочинності в Україні / Б. М. Головкін // Форум права. – 2014. – № 1. – С. 106–111.

⁴ Бюджет-2018: Будуємо поліцейську державу за рахунок пограбування громад : [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://censor.net.ua/blogs/1106441/byudjet2018_budumo_poltseyisku_derjavu_za_rahunok_pograbuvannya_gromad

⁵ У МВС кажуть, що на 2017 рік їм пропонують «бюджет знущання» : [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.ukrinform.ua/rubric-politics/2104417-u-mvs-kazut-so-na-2017-rik-im-proponuut-budzet-znusanna.html>

⁶ Коленникова О. Коммерциализация служебной деятельности работников милиции / О. Коленникова, Л. Косалс, Р. Рывкина : [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://eccosman.hse.ru/data/057/386/1217/009.KOLENNIKOVA.pdf>

⁷ Мільйонерові дали 1,5 року з конфіскацією за «кришування» наркоторговців : [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.unian.ua/society/750024-militsionerovi-dali-15-roku-z-konfiskatsieyu-za-kryshuvannya-narkotorgovtstv.html>

На Буковині суд арештував прикордонника за «кришування» контрабанди : [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://promin.cv.ua/2017/11/23/na-bukovyni-sud-areshtuvav-prykordonnyka-za-kryshuvannya-kontrabandy.html>

⁸ Про запобігання корупції: Закон України від 14 жовтня 2014 р. № 1700-VII. Дата оновлення: 12.03.2017 : [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/1700-18/page>

⁹ Стан корупції в Україні : [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://nazk.gov.ua/sites/default/files/docs/nazk_files/doslidzhennya/34.pdf

¹⁰ Корупція в Україні: 2017. Аналіз результатів пілотного застосування Методики оцінки рівня корупції в Україні : [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://nazk.gov.ua/sites/default/files/docs/2017/%D0%BC%D1%96%D0%B6%D0%BD%D0%B0%D1%80%D0%BE%D0%B4%D0%BD%D1%96%20%D0%BF%D1%80%D0%BE%D0%B3%D1%80%D0%B0%D0%BC%D0%B8%D1%80%D1%96%D0%B2%D0%B5%D0%BD%D1%8C%20%D0%BA%D0%BE%D1%80%D1%83%D0%BF%D1%86%D1%96%D1%97_%D0%B4%D0%BE%D1%81%D0%BB%D1%96%D0%B4%D0%B6%D0%B5%D0%BD%D0%BD%D1%8F.pdf

¹¹ В Дніпре коп требовал 40 тысяч гривен за закрытие уголовного дела : [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://glavnovosti.com/criminal/v-dnepre-kop-treboval-40-tysyach-griven-za-zakrytie-ugolovnogo-dela/>

¹² Реформа правоохоронної системи : [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://nbuviap.gov.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=1296:reforma-pravookhoronnoji-sistemi-2&catid=8&Itemid=350

¹³ Денисюк С. Г. Репутація правоохоронних органів України: політико-соціологічний аналіз / С. Г. Денисюк // Гілея: науковий вісник. – 2014. – Вип. 89. – С. 421–426.

¹⁴ Стратегія розвитку органів внутрішніх справ (текст проекту) : [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zib.com.ua/print/101834-strategiya_rozvitku_organiv_vnutrishnih_sprav_tekst_proektu.html

¹⁵ Там само.

¹⁶ Моніторинг незаконного насильства в поліції України 2004–2017 рр. : [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://khisr.kharkov.ua/files/docs/1514551327.pdf>

¹⁷ Там само.

¹⁸ На Донеччині поліцейські знущалися з людей, аби вибити зізнання : [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://magnolia-tv.com/video-news/2017-07-21/93679-na-donechchin-pol-tseisk-znushchalisya-z-lyudei-abi-vibiti-znannya-v-d>

¹⁹ Моніторинг незаконного насильства в поліції України 2004–2017 рр. : [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://khisr.kharkov.ua/files/docs/1514551327.pdf>

²⁰ Головкін Б. М. Як стають жертвами злочинів / Б. М. Головкін // Проблеми законності. – 2017. – Вип. 136. – С. 161–172 : [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Pz_2017_136_19

²¹ Народ проти міліції: хроніка подій у Врідіївці : [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.bbc.com/ukrainian/news/2013/07/130702_vradiivka_protests_ko

²² Даньшин И. Н. Общетеоретические проблемы криминологии : моногр. / И. Н. Даньшин. – Х. : Прапор, 2005. – 224 с. – С. 93–96.

Резюме

Єрмолаєва-Задорожня С. В. Детермінанти перешкоджання службовій діяльності працівників правоохоронних органів.

Стаття присвячена проблемі детермінації групи злочинів щодо перешкоджання службовій діяльності працівників правоохоронних органів. Аналізуються економічні, політичні, організаційно-управлінські, соціально-психологічні та нормативно-правові чинники цих злочинів. Аналіз вказаних чинників дає змогу зробити висновок про подальшу спрямованість досліджень та методів запобігання цій групі злочинів.

Ключові слова: детермінація, криміногенні чинники, перешкоджання службовій діяльності працівників правоохоронних органів.

Резюме

Єрмолаєва-Задорожня С. В. Детерминанты препятствование служебной деятельности сотрудников правоохранительных органов.

Статья посвящена проблеме детерминации группы преступлений относительно препятствования служебной деятельности сотрудников правоохранительных органов. Анализируются экономические, политические, организационно-управленческие, социально-психологические и нормативно-правовые факторы этих преступлений. Анализ указанных факторов позволяет сделать вывод о дальнейшей направленности исследований и методов предотвращения в этой группе преступлений.

Ключевые слова: детерминация, криминогенные факторы, препятствование служебной деятельности сотрудников правоохранительных органов.

Summary

Ermolaeva-Zadorozhnaya S. Determinants of obstructing the performance of law enforcement officers.

The article is devoted to the problem of determination of a group of crimes concerning the obstruction of official activities of law enforcement officers. Economic, political, organizational, socio-psychological and legislation factors of these crimes are analyzed. An analysis of these factors allows us to make a conclusion about further research and about methods of preventing this group of crimes.

Key words: determination, criminal factors, obstruction of official activities of law enforcement officers.

УДК 343.973

Р. П. ІЖЕВСЬКИЙ

Ростислав Петрович Іжевський, аспірант Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого

КРИМІНОЛОГІЧНИЙ АНАЛІЗ ПРОБЛЕМ УПРАВЛІННЯ ДОРОЖНІМ ГОСПОДАРСТВОМ В УКРАЇНІ

У криминології проблемі управління дорожнім господарством досить тривалий час не приділялась належна увага. В Україні відсутні комплексні криминологічні дослідження даного питання. Деякою мірою питання адміністративного управління та наслідків, яке воно спричинює, вивчалось вченими, які займаються питаннями економіки, адміністративного права та управління. Проте їхні теоретичні положення, висновки та рекомендації не відбивають усієї глибини існуючої проблеми в сфері дорожнього господарства, а відтак мають дещо однобічний характер.

Метою статті є надання криминологічної оцінки стану сучасного дорожнього господарства України, проведення криминологічного аналізу існуючої системи управління в даній сфері.

Дорожнє господарство України в його цілісному вигляді дісталось нашій державі у спадок від СРСР. У найбільш загальному визначенні *дорожнє господарство – це система автомобільних доріг, інженерних мереж, державних та приватних підприємств і організацій, що їх обслуговують*¹. Разом із комплексом, в який входять автомобільні дороги, підприємства, адміністративні будівлі, техніка Україна також отримала й стару систему управління галуззю, яка протягом 27 років не відчувала духу реформ. Як наслідок, сьогодні постає питання стосовно необхідності реформування галузі задля забезпечення ефективної роботи відомства в його довгостроковій перспективі з метою економічно доцільного та виправданого використання матеріально-технічних і людських ресурсів, якими володіє дорожнє господарство.